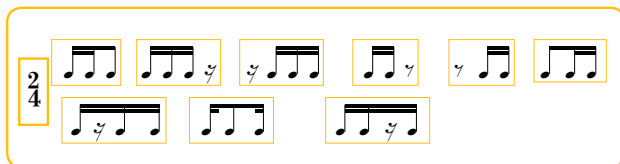

INHOUD NOOT 4

LES 1

Grote en kleine tertstoonladders tot 3# en 3b
Toontrappen

LES 2

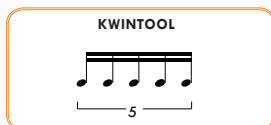
LES 3

INTERVALLEN
reine intervallen
grote en kleine secunden
grote en kleine tertsen
vergroete secunde

LES 4

INTERVALLEN
Grote en kleine sext, septiem
Omkering van intervallen

LES 5

LES 6

“Weet je het nog?” “Ken je het al?”

LES 7

Modulatie en toonverwantschap

LES 8

Mi groot (E)
do# klein (cis)

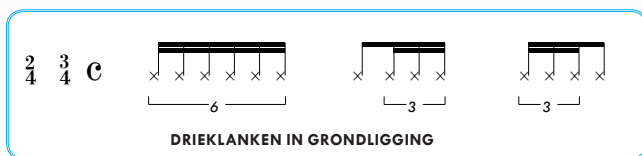
LES 9

LES 10

De maat $\frac{9}{8}$ $\frac{9}{8}$ $\frac{3}{4}$
La b groot (As) fa klein (f)

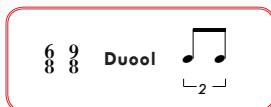
LES 11

LES 12

“Weet je het nog?” “Ken je het al?”

LES 13

LES 14

Maatwisseling - Maatverandering

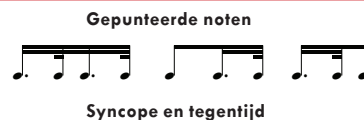
LES 15

Si groot (B)
sol# klein (gis)
Maat $\frac{12}{8}$ of $\frac{4}{4}$ of $\frac{12}{8}$

LES 16

Drieklanken in omkering

LES 17

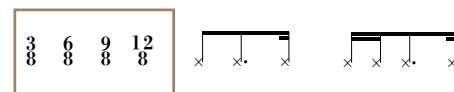
LES 18

“Weet je het nog?” “Ken je het al?”

LES 19

LES 20

LES 21

Vergroete en verkleinde intervallen
Chromatische, diatonische halve toon
Enharmonie of gelijkklank

LES 22

Oude of middeleeuwse modi of kerktoonladders

LES 23

Snelle $\frac{3}{4}$ of $\frac{1}{2}$

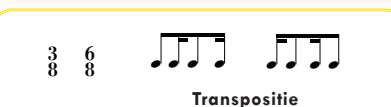
LES 24

“Weet je het nog?” “Ken je het al?”

LES 25

Nog andere toonsystemen: pentatoniek, heletonstoonladder, chromatische toonladder.

LES 26

LES 27

Onregelmatige maatsoorten
 $\frac{5}{8}$ of $\frac{5}{4}$ $\frac{5}{4}$ of $\frac{5}{8}$ $\frac{7}{8}$ of $\frac{7}{4}$

LES 28

LES 29 GANZENBORD

WAT JE MOET KENNEN

Grote en kleine tertstoonladders tot 3# en 3b

Toontrappen

Frietjes in een puntzak

7

We wo-nen in een land-je klein maar fijn voor friet-jes in een

punt-zak moet j'in Bel -gië zijn. We wo- nen in een land - je klein maar fijn voor

1 en 2

friet -jes in een punt-zak moet j'in Bel- gië zijn. Frietjes vind je o-ve- ral van de zuid-pool

tot de Taj Ma- hal, van de Noordpool tot de Cote d'A- zur, maar de bes- te zijn van

ons fri- tuur. met groentjes en wat saus er-bij, een bief-stuk of wat sto- ve-rij,

het is zo lek - ker, doe maar voor mij een friet met may-o - nai - se er -

bij. Waaaaant we

1

zijn. La- sag - na in I - ta - li - a pa- ël - la in Es - pa - na Mous - sa - ka in..... Grie-ken-land

..... 't Lek-ker-ste vind j'in ei - gen land. Een Luik - se

wa - fel, Oo- tend - se vis, het is een wa - re be- le - ve - nis. Het is zo D.S. al coda

lek - ker, doe maar voor mij een friet met ma-yo - nai - se er - bij. Waaaaant We

2 3

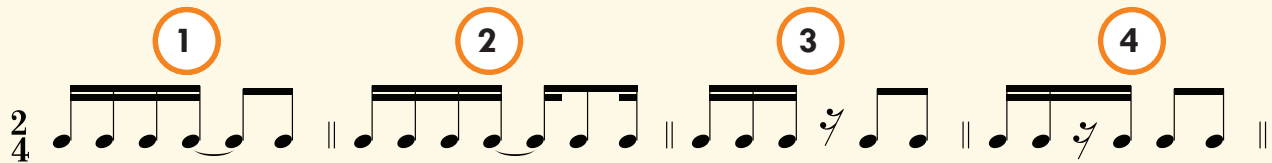
zijn want voor friet - jes in een punt - zak moet j'in Bel - gië zijn.

Plaats de maatstrepen.

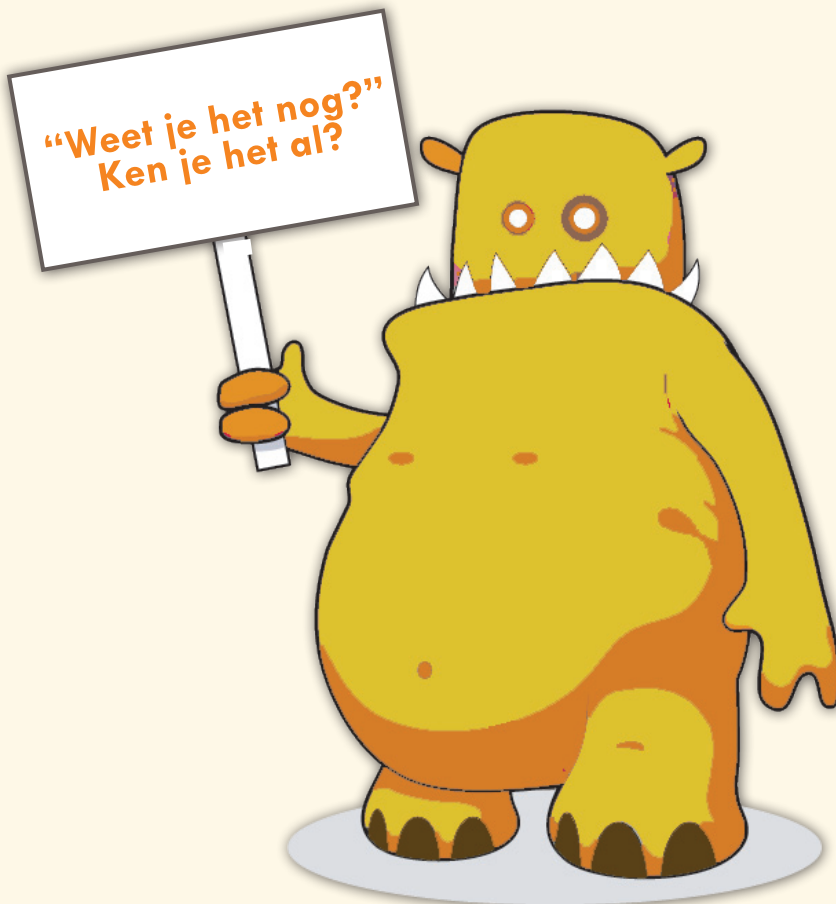

a) Welke maat hoor je?

b) Aanvuldictee

Lees, herken.

	$\frac{3}{4}$	1	2	3	4
A					
B					
C					
D					

vb. A..1. B..3. C..1. D..2.

A ... B ... C ... D ...

A ... B ... C ... D ...

A ... B ... C ... D ...

18 Raar dier in de kelder

[illegible]

Drieklanken in grondligging.

Wat is een akkoord?

Een akkoord is een samenklank van drie of meer noten.

Wat is een drieklank?

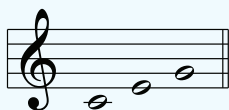
Een drieklank of kwintakkoord is een opeenvolging van twee tertsen die samen een kwint vormen.

Een drieklank in grondligging = 2 tertsen boven elkaar.

Voorbeeld:

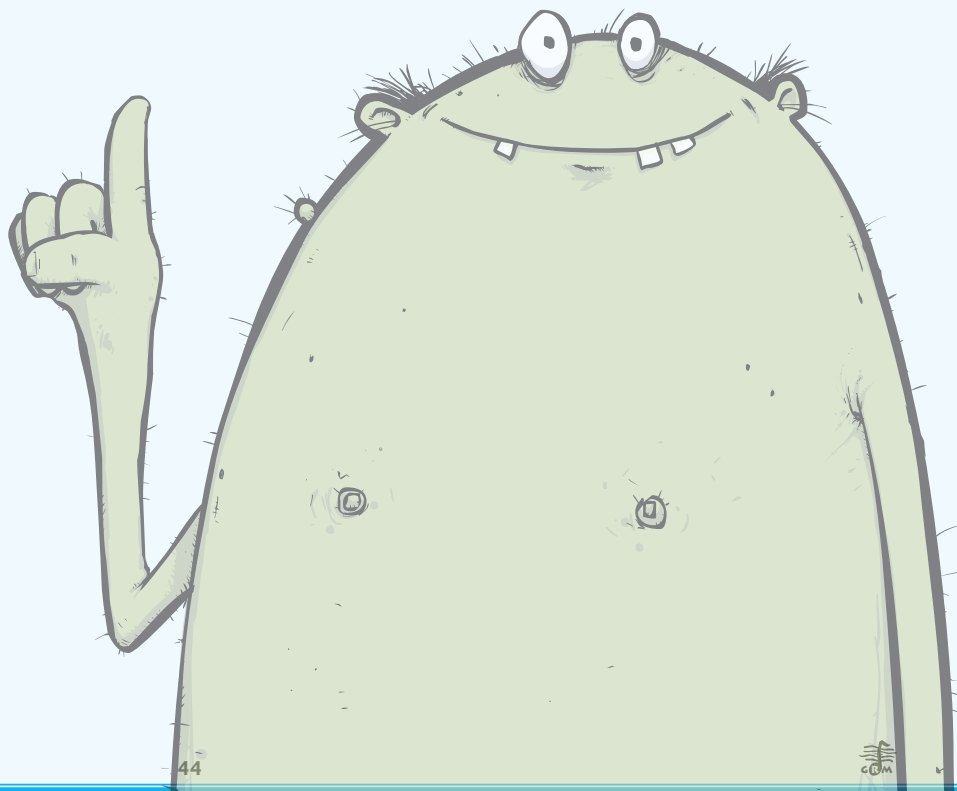
We maken een onderscheid tussen een gebroken en een harmonisch akkoord.

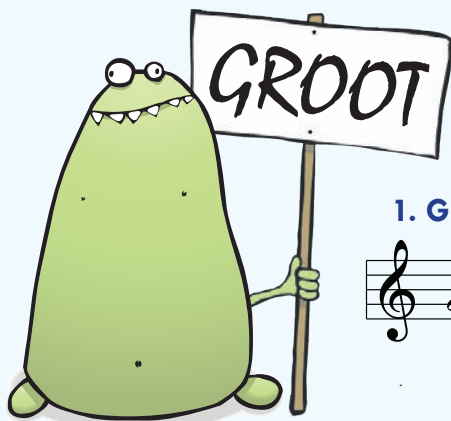
a. Gebroken drieklank

b. Harmonische drieklank

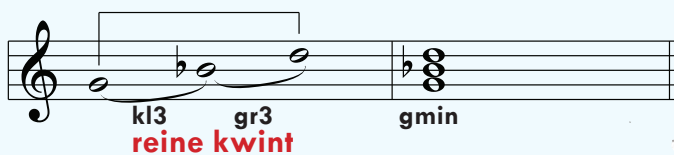
Er bestaan vier soorten drieklanken in grondligging:

1. Grote drieklank of majeur drieklank

2. Kleine drieklank of mineur drieklank

3. Vergrote drieklank

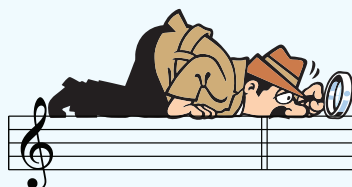
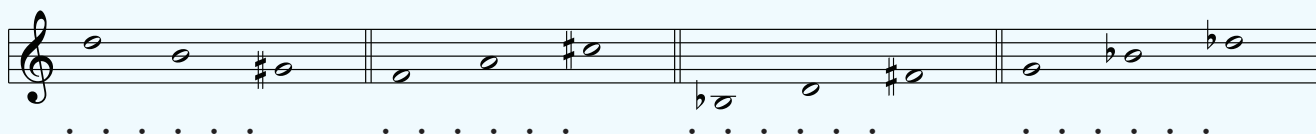
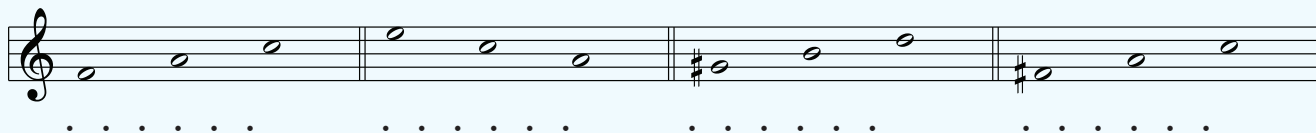

4. Verkleinde drieklank

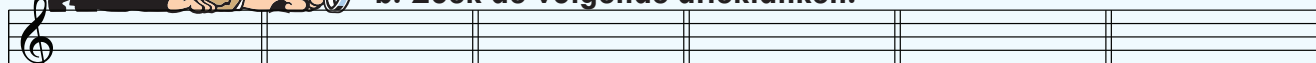

T4

a. Benoem de volgende drieklanken.

b. Zoek de volgende drieklanken.

Cm

F

G-

Emin

A

Am

25

Engelse melodie uit de 15e eeuw.

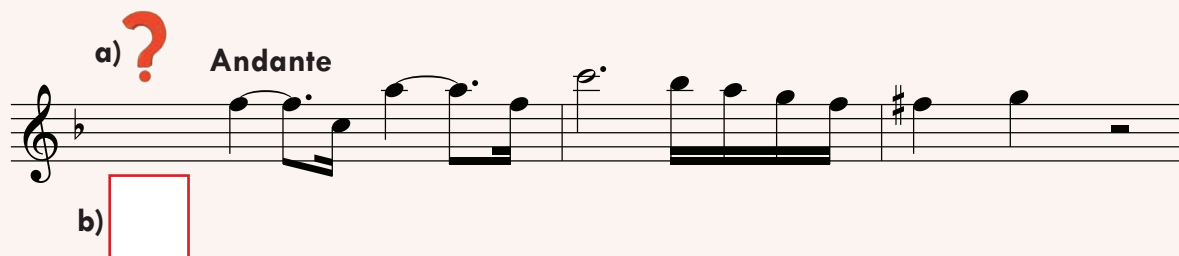
$\text{♩} = 108$

Handwritten musical score for a 15th-century English melody, featuring a treble and bass staff with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 6/8 time signature. The score is divided into five systems, each with a treble and bass staff. The first system includes a tempo marking of $\text{♩} = 108$. The second system includes a dynamic marking of *mf*. The third system includes a dynamic marking of *mp*. The fourth system includes a dynamic marking of *mf* and a tempo marking of *rit. e dim.*. The fifth system includes a dynamic marking of *mf* and a tempo marking of *tutti*. The score is framed by decorative pink and yellow scrollwork.

Fragment uit "Concerto voor piano nr 21 KV 467 deel 2 Andante van W.. Mozart (1756 - 1791)

- Vul het maatcijfer in.
- Het pianothema klinkt f, mf, p .
Noteer in de kader.
- De melodie klinkt, rustig, staccato, legato, vastberaden, hevig.
(Omcirkel het juiste antwoord.)
- Schrijf maat 1 hetzelfde klinkend, maar zonder koppeltekens.

Moderato

mf

1.

2.

2

f

3

3

3

3

Tempo primo

mf

1.

2.

D.C. al coda

3

"Canzonetta", een driestemmige melodie van Jacob Arcadelt (1505 - 1575)

1

2

3

1

2

3

1

2

3

Animato

4

Animato 4

f

mf

f

f

mf

D.S. ₂ al coda

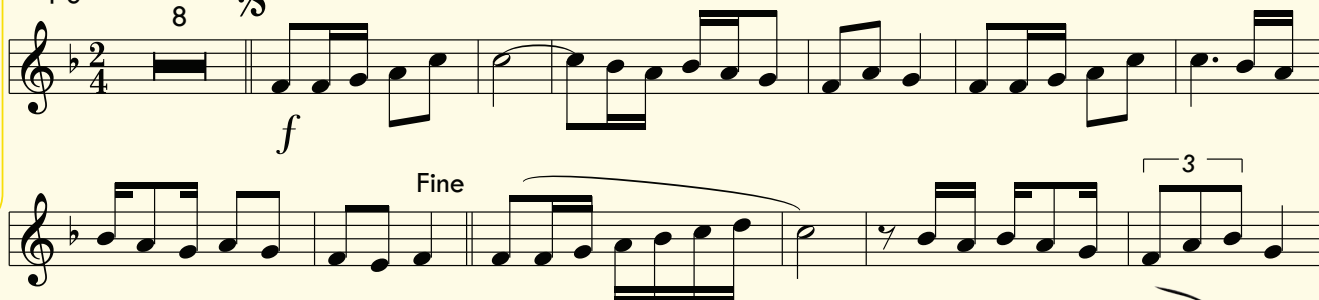
Bepaal de maatsoort. Noteer de maatchijfers.

48 Vakantieplannen

Opgewekt

8

Luisteroefening: Fragment "Für Elise" van Ludwig van Beethoven (1770 - 1827).

- De maatsoort is Noteer aan de sleutel.
- De toonaard is Letterbenaming:
- De melodie begint niet met de tonica maar met de
- Er komen sequenzen voor in maat en
- Maak het vormschema
- Leg uit: "Poco moto"

GANZENSPEL

Wat heb je nodig?

- . bijgevoegd spelblad
- . instructies
- . pion voor elke speler
- . één dobbelsteen

Hoe speel je?

- . Speel dit spel als een ganzenbordspel.
- . Ga zoveel plaatsen vooruit als je ogen gegooid hebt. Wie het hoogst gooit, begint.
- . Probeer zo snel mogelijk van de start (België) tot aan de aankomst te komen. Je kan enkel op plaats 56 komen als je het juiste aantal ogen hebt gegooid. Teveel gegooide ogen betekent dat je zoveel plaatsen teruggaat.

Spel

Welkom in ... België (B)

2

Opdracht

Brussel is de hoofdstad van en ,
telt +- 10 miljoen inwoners. Brussel is ook bekend door

Goed gestart!

Fout: beurt overslaan

3

Opdracht

De eerste letter van Brussel en België staat voor de noot

Goed: Ga 1 plaats vooruit en beland in Frankrijk.

Welkom in ... Frankrijk (F)

4

Weetje

Parijs is de hoofdstad van Frankrijk. Hier vind je een hoge toren. Welke?
.....

Opdracht

Het interval tussen B en F is

Fout: beurt overslaan

Goed: 2 plaatsen vooruit

5

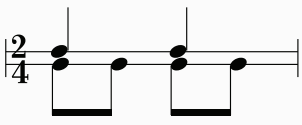
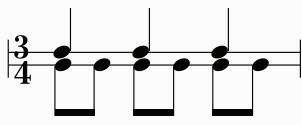
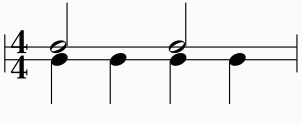
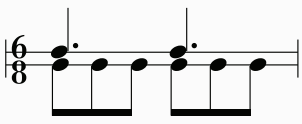
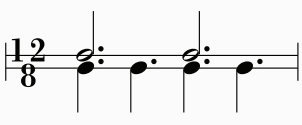
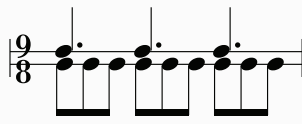
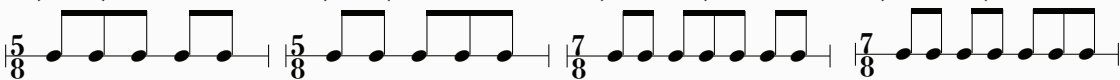
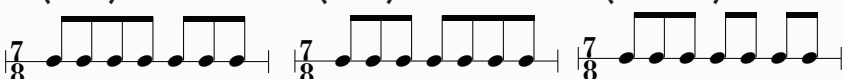
Het is een Franse componist die experimenteerde met de heletonstoonladder.
Wie is deze man? Wat weet je over deze tonenreeks?

Goed: 3 plaatsen vooruit

WAT JE MOET KENNEN

1

MAATSOORTEN

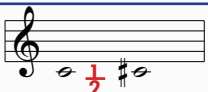
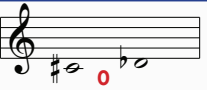
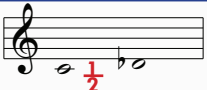
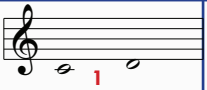
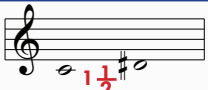
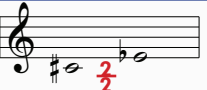
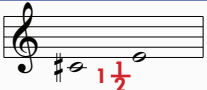
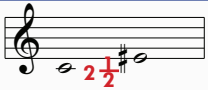
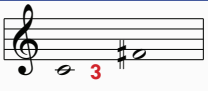
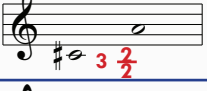
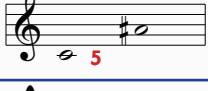
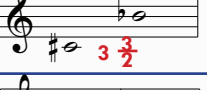
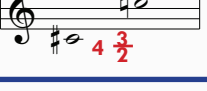
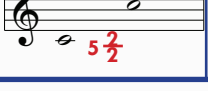
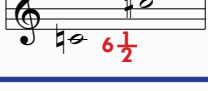
	Tweedelige of binaire maatsoorten 2 (of 4) tellen per maat	Driedelige of ternaire maatsoorten 3 tellen per maat
Enkelvoudig	Het bovenste maatcijfer is 2 $\frac{2}{2}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{2}{8}$ 	Het bovenste maatcijfer is 3 $\frac{3}{2}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{3}{8}$
Samengesteld	Maten die bestaan uit 2 gelijke delen 2-ledig: Elke tel wordt onderverdeeld in 2 $\frac{4}{2}$ $\frac{4}{4}$ $\frac{4}{8}$ 3-ledig: Elke tel wordt onderverdeeld in 3 $\frac{6}{4}$ $\frac{6}{8}$ $\frac{12}{4}$ $\frac{12}{8}$ 	Maten die bestaan uit 3 gelijke delen $\frac{9}{4}$ $\frac{9}{8}$
Gemengd	Maten waarbij de delen niet gelijk zijn 5 (3+2) 5 (2+3) 7 (2+3+2) 7 (2+2+3) 7 (4+3) 7 (3+4) 7 (3+2+2) 	

10

INTERVALLEN

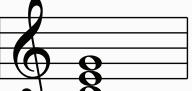
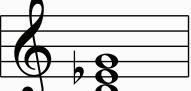
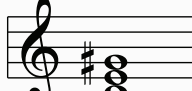
Intervallen kunnen groot of klein zijn, vergroot of verkleind.

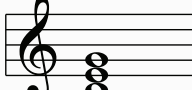
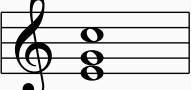
Reine intervallen kunnen nooit groot of klein zijn, enkel vergroot of verkleind.

	verkleind	klein	rein	groot	vergroot
prime					
secunde					
terts					
kwart					
kwint					
sext					
septime					
octaaf					

11

DRIEKLANKEN

SOORTEN DRIEKLANKEN				
letterbenaming	C	Cm	Caug of C+	Cdim of C° of C ⁻
soort drieklank	grote drieklank	kleine drieklank	vergrote drieklank	verkleinde drieklank
bovenste terts	kleine terts	grote terts	grote terts	kleine terts
onderste terts	grote terts	kleine terts	grote terts	kleine terts

OMKERINGEN			
letterbenaming	C	C/E	C/G
ligging	grondligging	eerste omkering of sextakkoord	tweede omkering of kwart-sextakkoord
becijfering	5 3	6 3	6 4

Italiaanse woorden

a capella	zonder instrumentale begeleiding
accelerando	versnellen
accent(>)	klemtoon, nadruk
adagio	rustig
andante	wandelend, gaande
al fine	tot het einde
allargando(allarg)	verbreden
allegretto	vlugjes, vlot
allegro	snel, levendig
assai	zeer
a tempo	terug in het gewone tempo

ben goed

cantabile	zangerig
coda	slot
crescendo(cresc)	versterken, in kracht toenemen
con moto	met beweging
con	met
Da Capo(D.C.)	herhalen vanaf het begin
Dal Segno(D.S.)	herhalen vanaf het 1ste verzendingsteken
deciso	beslist, vastberaden
decrescendo(decresc)	verzachten, in kracht afnemen
diminuendo	
dolce	lief

espressivo uitdrukkingvol

fermate	noot langer aanhouden
forte(f)	luid
fortissimo(ff)	zeer luid

giocoso	vrolijk, speels
grazioso	sierlijk, bevallig, bekoorlijk
istesso tempo	hetzelfde tempo
largo	breed
legato	gebonden
leggiero	licht
lento	langzaam, traag

ma non troppo	maar niet teveel
maestoso	groots, plechtig
marcato	met nadruk
meno	minder
mosso	beweeglijk
moderato	matig
molto	veel, zeer
mezzo-forte(mf)	half-luid
mezzo-piano(mp)	half-zacht
piano(p)	zacht
pianissimo(pp)	zeer zacht
poco	een weinig, een beetje
poco a poco	beetje bij beetje
portato	gedragen, de noot breed zingen
presto	zeer snel
rallentando(rall)	vertragen
ritenuto(rit)	terughoudend, afremmend
ritmico	ritmisch zingen, spelen
rubato	vrij
sempre	steeds, altijd
senza	zonder
sforzando(sf-sfz)	onmiddellijk de klank versterken
subito	plots
solo	alleen
staccato	kort, afgestoten
sostenuto	gedragen
tempo primo	het eerste tempo hernemen
tranquillo	kalm, rustig
tutti	allen
vivace	levendig
vivo	levendig